

УДК 371.26

Мехед Д.Б., Мехед О.Б.

КОРЕКЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Розглядаються основні питання оцінки і контролю знань у світлі стратегії вдосконалення навчально-виховного процесу. Аналізуються особливості корекційного контролю з точки зору сучасних завдань управління пізнавальною діяльністю.

Ключові слова: навчально-виховний процес, корекційний контроль, функції контролю, задачі контролю, завдання контролю.

Трансформаційні процеси в Україні, важливі загальноцивілізаційні тенденції розвитку ставлять нові завдання перед людиною, а отже, і освітою та її науково-методичним забезпеченням. Динамізм розвитку, змінність як така, стає суспільною рисою способу життя людини. Сформуванню людини, здатну творити й органічно сприймати зміни, – означає і людину зробити успішною, й забезпечити системний прогрес суспільства [1, с.1].

Істинні фундаментальні знання – це не набір деяких правил і вмінь розв'язувати стандартні задачі. Це, перш за все, глибоке розуміння суті вивчених явищ, залучення до пошуку самих задач, формулювання гіпотез, дослідження їх на правдивість [2, с.53-61].

Педагогічний контроль є невід'ємним компонентом усього навчального процесу, він здійснює значний вплив не тільки на результат, але і на хід навчання і виховання, оскільки забезпечує отримання інформації про степінь ефективності функціонування будь-якої системи навчання, на основі аналізу якої створюються стратегії вдосконалення навчально-виховного процесу. У зв'язку з цим, питання оцінки і контролю знань були і залишаються актуальними проблемами для педагогічної науки і практики.

Враховуючи вищезазначене, метою дослідження було: проаналізувати особливості корекційного контролю у світлі стратегії вдосконалення навчально-виховного процесу.

Основною метою контролю є управління навчально-пізнавальною діяльністю, а саме:

- управління педагогічним процесом в ході повторення, закріплення та узагальнення знань;
- управління педагогічним процесом на основі оцінки якості та об'єму отриманих знань;
- управління процесом формування і розвитку навиків само- та взаємоконтролю.
- Основні задачі, які реалізуються контролем у процесі навчання, можна представити в наступному вигляді:
 - актуалізація засвоєних знань;
 - виявлення результатів навчальної діяльності;
 - мотивація навчальної діяльності;
 - корекція процесу навчання і виховання;
 - розвиток навиків само- і взаємоконтролю;
 - розвиток компетенцій;
 - з'ясування причин успішності і неуспішності навчальної діяльності.

До основних функцій контролю належать:

1. Навчальна функція, пов'язана з актуалізацією отриманих знань умінь і навичок, здійснюється в ході повторення, уточнення і узагальнення.

2. Виховна функція реалізується в навчанні учнів адекватно оцінювати власні дії, знання і вміння, правильно організовувати свій навчальний час.
3. Діагностична функція має на меті системний аналіз результатів навчання, метою якого є отримання достовірної і об'єктивної інформації про причини поганої успішності в навчанні, що дозволяє вносити корективи не тільки в сам педагогічний процес, але і в систему контролю і оцінки знань.
4. Розвиваюча функція розвиває увагу, пам'ять, мову, допомагає оволодіти найбільш раціональними прийомами і способами навчально-пізнавальної діяльності.
5. Мотиваційна (стимулююча) функція направлена на створення в процесі контролю позитивних мотивів при навчанні, проявлення пізнавальної активності і стимулювання ініціативності.
6. Контролююча функція реалізується в двох основних напрямках:
 - виявляється рівень оволодіння знаннями і вміннями, прийомами емпіричного і теоретичного мислення;
 - з'ясовується адекватність прийомів контролю, що використовуються.

Корекційний контроль є основним видом педагогічного контролю як компонент навчально-виховного процесу. В ході даного виду контролю найбільш повно реалізуються навчальна і виховна функції контролю, при цьому взаємозв'язок між викладачем і студентами здійснюється на основі рефлексивного підходу [3]. Корекційний контроль – це інформаційно-констатуюча, діагностико-навчальна і рефлексивна взаємодія суб'єктів навчального процесу, оснований на повноцінній реалізації навчальної, виховної і розвиваючої функцій контролю, і орієнтована на формування стійких навиків самоаналізу і самоконтролю навчальної діяльності.

Таке розуміння перевірки знань потребує принципової зміни підходів до контролю й оцінювання її якості, а це, у свою чергу, висуває низку невідкладних завдань. Спробуємо їх окреслити у загальному плані.

Перше. Потребує розроблення теоретично обґрунтованого підходу до визначення змісту контролю – того, що об'єктивно можна й потрібно контролювати. Це дасть змогу чітко знати, що саме з кожної навчальної дисципліни треба перевіряти, оскільки не увесь навчальний матеріал підлягає контролю. Наприклад, слід контролювати не тільки просто знання тих чи інших фактів (бо це прямий шлях до формалізму в навчанні), скільки розуміння виучуваного матеріалу; вміння аналізувати, класифікувати, систематизувати, порівнювати об'єкти, робити висновки й доступні узагальнення, і світоглядного характеру також; уміння користуватися здобутими знаннями, застосовувати теоретичні знання для практичного розв'язування завдань тощо.

Друге. Потребують розроблення об'єктивні показники, які дадуть змогу визначити відповідність реально досягнутих результатів навчання поставленій меті. У зв'язку з цим у вимогах до знань і вмінь з навчальних дисциплін має бути чітко визначено, що саме треба розуміти, що вміти пояснювати, а що – характеризувати чи визначати або називати тощо. Це означає, що передусім треба визначати обов'язкові результати навчання, тобто такі складові навчальних результатів, які відображають мету навчання – єдині і обов'язкові для всіх учнів, які вивчають даний навчальний предмет (як знання і вміння, так і розвиток, окремі риси інтелекту й вихованості). З цього випливає, що вимоги до знань і вмінь можна кваліфікувати як якісний опис мети навчання. В такому разі обов'язкові результати навчання виступатимуть як показники навченості.

Третє. Слід розробити засоби контролю, адекватні результатам, що перевіряються. Це мають бути такі завдання, які допоможуть виявляти відповідність навчальних досягнень визначеним вимогам. У цьому разі здобуті реальні результати можна буде зіставити з обов'язковими результатами навчання (показниками навченості), а висновки з такого аналізу використати для вдосконалення наступного етапу процесу навчання.

Такий підхід до контролю вимагає уточнення в освітніх стандартах обов'язкових результатів навчання, а також конкретного визначення того, що з них перевіряти і як оцінювати.

Література

1. Зробити людину успішною й забезпечити системний прогрес суспільства (з доповіді президента АПН України Василя Кременя на Загальних зборах АПН) // Математика в школі. – 2006. – № 6. – С. 1.
2. Малыгина Л. И. Формирование приёмов мыслительной деятельности школьников как необходимое условие воспитания их активности и самостоятельности / Л. И. Малыгина // Дидактика математики : проблеми і дослідження : Міжнародний збірник наукових робіт. – Донецьк : Фірма ТЕАН, 2000. – № 3 (13). – С. 53 – 61.
3. Кудаев М. Р. Корректирующий контроль в учебном процессе. Проблемы и методы построения и реализации его системы. / М. Р. Кудаев. – Майкоп: Качество, 1997. – 195 с.

Mekhed D., Mekhed O.

CORRECTIVE CONTROL AS A FACTOR IN IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION

The main issue of evaluation and control of knowledge in light of the strategy to improve the educational process. Analysis features correctional control in terms of contemporary problems of cognitive activity.

Key words: *educational process, correctional supervision, control functions, the problem of control, task control*

Стаття надійшла до редакції 2.11.2009 р.